עין משפט נר מצוה

א מיי' פ"ב מהל' איסורי המזבח הלכה י:
ג ב מיי' פ"ו מהל' פסה"מ הלכה ג:
ד ג מיי' שם הלכה ד:
ה ד מיי' שם הלכה ה ו:
ו ה מיי' שם הלכה יד:
ז ו מיי' שם הלכה טו:
ח ז מיי' פט"ז מהל' מאכלות אסורות הלכה ו טוש"ע יו"ד סי' קלד סעיף א:
ט ח מיי' פ"ו מהלכות ע"ז הלכה ט סמג לאוין מח טוש"ע יו"ד סי' קמ:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' אבל הני דלאו איסורי הנאה נינהו אימא לא צריכי הא תנא:

◆

מוסף רש"י

כלאים. בן רחל ותיש שפטיל לקרבן: ביוצא דופן. שקרעוה והוציאוה (חולין לח:) ויפסיד המותר מביתו. משלו. וא"ת הרי הוא מחליף שמביא שלמים בדמי פסחים או בדמי העולה והרי קדושת הבהמה חלתה על מעות [illegible]

◆

נוסחאות רש"י כת"י

[illegible]

◆

שיטה מקובצת

[illegible]

[א]בכלאים [ב]ובטריפה [ג]ביוצא [א] דופן ירעו עד שיסתאבו וימכרו [ב] ויביא בדמי היפה שבהן מאותו המין [ד]נתערבו בחולין תמימים ימכרו החולין לצורכי [ג] אותו המין [ה]קדשים בקדשים מין במינו [זה יקרב לשם מי שהוא וזה] יקרב לשם מי שהוא [ו]קדשים בקדשים מין בשאינו מינו [ז]ירעו עד שיסתאבו (וימכרו) [ד] ויביא בדמי יפה [ה] שבהן ממין זה ובדמי היפה שבהן ממין זה ויפסיד המותר מביתו [ו] [ח]נתערבו בבכור ובמעשר ירעו עד שיסתאבו ויאכלו כבכור וכמעשר הכל יכולין להתערב חוץ [ט]מן החטאת והאשם:

גמ' מאי אפי' ה"ק כל הזבחים שנתערבו בהן חטאות המתות או שור הנסקל אפילו אחד בריבוא ימותו כולן תנינא חדא זימנא [י]כל האסורין לגבי מזבח אוסרין בכל שהן הרובע והנרבע אמר [ז] רב אשי אמריתה לשמעתיה קמיה דרב שימי ואצריכן דאי מהתם הוה אמינא הני מילי לגבוה אבל להדיוט אימא לא ואי מהכא ה"א הני הוא דאיסורי הנאה נינהו אבל הני (א) אימא לא צריכי דלאו איסורי הנאה נינהו [ז] הא תנא ליה [ח] מי קתני [ט] (בכמה כל שהן התם קתני) וניתני הא ולא בעי הא תקנתא איצטריכא ליה דהדיוט נמי תנא ליה [י]ואלו אסורין ואוסרין בכל שהן [כ]יין נסך [ל]ועבודת כוכבים

כלאים וטריפה ויוצא דופן. שור או כשב פרט לכלאים כי יולד פרט ליוצא דופן (חולין לח.). טריפה התם (מנחות ה:) אמרינן כשהוא אומר מן הבקר למטה שאין ת"ל להוציא את הטריפה ולהדיוט מותרת בהגלה להשליכה לכלבים: **ירעו עד שיסתאבו.** דמחמת הזבח המעורב כהן נאסרו כולן להדיוט ולחללו על המעות בעודו תם אי אפשר הילכך ירעו עד שיסתאבו ויביא בדמי היפה שבהן מאותו המין ממין הקרבן אם עולה הוא יביא מעות כנגד דמי היפה שבכולן דשמא זבח הוא היפה ויאמר כל מקום שהוא הזבח יהא מחולל על מעות הללו ויביא מן המעות עולה ואם שלמים שלמים: **נתערבו בחולין תמימין.** או אחד באחד או זבח אחד בחולין הרבה ימכרו כל החולין לצרכי מין אותו הקרבן ונמצאת [י] הרי כולן קדשים של מין אחד אלא שאין ידוע כל אחד של מי הוא [יא] ויקרבו כולן כל אחד ואחד לשם מי שהוא כדקתני מתני': **קדשים בקדשים מין במינו.** אלא שבעליהן מוחלקות [יב] יקרב כל אחד לשם מי שהוא: **מין בשאינו מינו.** עולה [יג] בשלמים שאין מתן דמן ואימוריהן שוה: **וימכרו.** נמצאו דמי עולה דמי שלמים שלמים ואינו יודע איזו [יד] עולה ואיזו שלמים הילכך יטול מעות [מביתו] כנגד דמי היפה ויאמר כל מקום שהן ממעות עולה יתחללו [טו] על אלו (ואלו מעות ליולא כהן) לפי שאינו יודע איזו מין היה יפה [ויביא מעות כיולא כהן] ויאמר כל מקום שהן מעות שלמים יהו מחוללין על אלו ונמצא מפסיד אותו עודף מביתו. ול"נ דלא גרסינן וימכרו אלא ירעו עד שיסתאבו ויביא בדמי היפה כו' ובתחילת חילוקן יאמר כל מקום שהיא עולה תהא מחוללת על אלו וכל מקום שהן שלמים יהיו מחוללין על אלו ויביא מאלו עולה ומאלו שלמים. ותדע דלא גרסינן ליה דהא [טז] נתערבו בבכור ומעשר דקתני נמי וימכרו אי אפשר דהא תנן במעשר נאמר לא יגאל ואינו נמכר לא חי ולא שחוט לא תם ולא בעל מום וילפינן לה בבכורות (דף לב:) דהאי לא יגאל לא ימכר הוא אלא הכי גרסינן ירעו עד שיסתאבו ויאכלו כמעשר וכבכור: **נתערבו.** זבחים כגון עולה בבכור או במעשר בהמה שאין תופסין דמיהן בקדושה ולהקריבן אי אפשר שזה כליל וזה נאכל או אפילו הוא שלמים זה טעון מתן ארבע וזה מתן אחת וכן סמיכה ונסכים: **ירעו עד שיסתאבו.** ויביא מעות בדמי היפה ויאמר כל מקום שהוא הזבח התופס את דמיו יהא מחולל על מעות הללו נמצא חולין מעורב בבכור ומעשר בעלי מומין ויאכלו מעורבים כולן בתורת בכור ומעשר בעלי מומין שלא ישחטו באיטליז ולא ימכרו באיטליז ולא ישקלו בליטרא כדתנן [יז] (מנחות דף עא) כל פסולי מוקדשים הנאתן להקדש לפיכך נשחטין באיטליז לאחר שנפדו ונמכרים באיטליז ונשקלים בליטרא דכמה דמשכיר [יח] במכירתן טפי ופריק להו מעיקרא חוץ מן הבכור והמעשר שהנאתן לבעלים שאין מגילין בדמיהן קרבן. וא"ת השתא איכא כהאי זבח המעורב פסידא דהקדש דכיון דאין נשקל בליטרא לא טפי ופריק ליה אין ה"נ אי [יט] משום פסידא דידיה לא מזלזלינן בבכור ומעשר נהי דאי לא הוה מערב ליכא זילותא אלא בדידיה מזלזלין ביה משום דרווחא נמי דידיה הוא אבל באחריני משום איהו לא מזלזלינן: **הכל יכולין להתערב.** בכל שני מיני קדשים אפשר להו שיהו מעורבין: **חוץ מן החטאת ואשם.** שאין מתערבין זה בזה לפי שניכרין זה מזה כדמפרש בגמרא (עה:): **גמ'** מאי אפילו. כל שכן כיון דרובא למיתה ימותו: **שנתערבו בהן חטאות המתות.** חד דאיסורא ורובא [כ] דהתירא: **כל האסורין כו'.** משנה היא במסכת תמורה: **אוסרין בכל שהן.** כל המתערבין בהן ואפי' אחד בריבוא: **הני מילי לגבוה.** כולן המעורבין אסורין לגבוה ומותרין להדיוט ברעייה ובפדייה דלא איירי התם בנתערבו באיסורי הנאה: **אבל.** הני להדיוט נמי לא חזו לפדייה [כא] דהא באיסורי הנאה נתערבו: **אימא.** ניבטלי איסורי הנאה ברובא שלא ימותו אלא ירעו וימכרו דלא חמיר דין הדיוט כולי האי קמ"ל ימותו: [כב] **ואי מהכא.** אשמעינן דאפילו קדשים נמי מפסדינן ולא תנא הכא בתמורה [כג] ה"א הני הוא דמפסדינן משום דלאיערוב באיסורי הנאה אבל הנך דתמורה דלא איערוב בהו איסורי הנאה אימא [כד] לא נאסרינהו לכולהו אלא ניבטיל ברובא ויקרבו נריבא: **אבל הנך דלאו איסורי הנאה נינהו אימא.** קיל איסורייהו וניבטלו ברובא ואפילו לגבוה: **הא תנא ליה.** הנך [כה] במתני' דלא בטלי לגבוה דקתני במתניתין נתערבו בשור שנעבדה כו' ולמה לי למהדר ולמיתנייה התם: **ומשני מי קתני.** במתני' גבי רובע ונרבע בכמה הן אוסרין: **כל שהן התם קתני.** במסכת תמורה הוא דקתני אוסרין בכל שהן [illegible] **וניתני הא.** [illegible] **תקנתא איצטריכא ליה.** [illegible] **דהדיוט נמי תנא.** במסכת עבודה זרה [illegible]

ובטריפה. בגמ' (דף עד:) דייק האי טריפה היכי דמי אי ידע לה ליזיל וליסקלה ומפרש רבי ירמיה כגון שנתערבה כוולד טריפה ורבי אליעזר היא ורבי ינאי מפרש כגון דאיתערבה נקובת הקוץ בדרוסת הזאב וריש לקיש מפרש כגון דאיערב בנפולה והקשה ה"ר אפריים כיון דלא ידיעה [כה] מה מועלת כאן רעייה דלמיכלה א"א משום ספק טריפה ולעובדי כוכבים ולכלבים אי אפשר דאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים ומחיים נמי לא איפשר ליהנות דפסולי המוקדשים אסורים בגיזה ועבודה מיהו למ"ד דאיערב בדרוסה יש לה בדיקה לאחר שחיטה אם האדימה [כו] בשר כנגד בני מעיים או כנגד הסימנים לאפי' ולאי דרוסה יש לה בדיקה ולמ"ד דאיערב בנפולה נפולה יש לה בדיקה אבל למ"ד כוולד טריפה קשה ושמא קסבר פודין את הקדשים להאכילן לכלבים כאיכא דאמרי בפרק שני דבכורות (דף טו:) אי נמי כדאמרינן [כז] (פסחים דף כט.) אין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים הני מילי היכא דלא חזו אלא לכלבים כגון קדשים שמתו או נטרפו אבל הני אסורים מחמת טריפות חולין שנתערבו בהן אבל קדשים גופייהו אם היה מכירן לחזו לדידיה שרי להאכילן לעובדי כוכבים ולכלבים ומיתרצא בהכי פירכא אחריתי שהיה מקשה ה"ר אפריים בבכורות פי' כל פסולי המוקדשין (דף לב:) בכור מתיר ר"ע אפי' לעובד כוכבים ולקמן בפ' טבול יום (דף קג:) אמר ר"ע מדבריהם למדנו שהמפשיט את הבכור ונמצא טריפה שיאותו הכהנים בעורו משמע דווקא בעורו אבל בבשרו לא דאסור להאכילו לכלבים ולעובדי כוכבים ולפי מה שפירשתי ניחא דמידי דלא חזי לישראל אסור להאכילו לכלב ולעובדי כוכבים אבל מידי דחזי לישראל כיון שנפדו שרי ליתן לכלב והיינו טעמא דדרשינן [כח] ולא לכלביך כלומר דבר שאין עומד אלא לכלבין אבל היכא דחזי לדידיה אישתרו לגמרי דאיתקש לצבי ואיל וא"ת בפרק הפרה (ב"ק דף נג:) דפטרינן שור פסולי המוקדשים שנפל לבור משום דכתיב והמת יהיה לו מי שהמת שלו הרי המת שלו כדתנן (לקמן דף קג:) דיאותו הכהנים בעורו [ו] ומשום עור לחודיה איצטריך שור ולא אדם דהוה מחייבנא באדם דחשיב המת שלו משום עור דשרי בהנאה מדאורייתא ולא אסור אלא משום גזירה שמא יעשה עורות אביו ואמו שטיחין (חולין דף קכב.) וי"ל דסוגיא דב"ק (דף נג:) אתיא כמסקנא דפרק טבול יום (לקמן ד' קד.) דפסקי' כרבנן בשר [כט] בקבורה ועור בשריפה:

ויביא בדמי היפה שבהן. פירש"י ויקח מעות כשיעור דמי היפה שבכולן ויאמר כל מקום שהוא הזבח יהא מחולל על מעות הללו משמע לפירושו שהזבח מעורב בריבוא של רובע ונרבע והלשון משמע כן ולא איפשר לומר כן דדומיא דרישא קתני שהנסקל נתערב ברוב זבחים וכן מוכח בגמרא ובדמי היפה שבהן היינו דמי היפה של כל אחד ואחד ומניח הגרוע שבהן שלא יחלל:

לשם מי שהוא. פירש בקונטרס (כדי) כשיקריבנו יאמר הרי הוא לשם בעלים שלו וקשה דהא אמר בריש מכילתין (דף ב:) אתנו בית דין דלא לימא לשמן דילמא אתי למימר שלא לשמן אלא לשם מי שהוא היינו סתמא דסתמא נמי כלשמו דמי: **מי** קתני בבמה. בפרק כל האסורין (תמורה דף כח.) משני בענין אחר ולא פריך התם וליתני הא ולא בעי הא כדפריך הכא:

דהדיוט נמי תנא ליה ואלו אסורין כו'. מכמה משניות הוה מצי לאתויי ממתני' דאפה בו את הפת במסכת עבודה זרה (דף מט:) וממתני' דערלה (פ"ג מ"ז) בערלה וכלאי הכרם:

מסורת הש"ס

[illegible]

◆

שינויי נוסחאות

[illegible]

◆

שיטה מקובצת (הכת"י)

[illegible]

[illegible]